

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/75

Karar Sayısı : 2023/76

Karar Tarihi : 4/5/2023

R.G.Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 17. Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 284. maddesinin Anayasa'nın 138. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Kasten öldürme, kasten öldürmeye teşebbüs, kasten öldürmeye azmettirme, kasten yaralama ve birden fazla kişi tarafından birlikte silahla tehdit suçlarından açılan ceza davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu 284. maddesi şöyledir:

“Direnme yasağı

Madde 284 – (1) Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez; bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.

(2) İtiraz ve temyize ilişkin hükümler saklıdır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Onur MERCAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması gerekir.

3. Bakılmakta olan davada Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen bozma kararından sonra Mahkeme Başkanı tarafından imzalanan kararlar itiraz yoluna başvurulmuştur. Mahkemenin gönderdiği belgeler arasında Mahkeme Heyeti tarafından imzalanmış başvuru kararının onaylı örneği ya da gerekçeli başvuru kararının aslı bulunmamaktadır.

4. 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrasında ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üyenin bulunacağı ve bu mahkemenin bir başkan ile iki üyenin katılımıyla toplanacağı hükme bağlanmıştır.

5. Buna göre ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren davaların esası hakkında karar verme yetkisinin yanı sıra bu davalarda uygulanacak bir kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek itiraz yoluna başvurma yetkisi de bir başkan ve iki üyenin katılımıyla oluşan mahkeme heyetine aittir. Başka bir ifadeyle mahkeme başkanının tek başına itiraz yoluna başvurma yetkisi bulunmamaktadır.

6. Açıklanan nedenle başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

7. Kaldı ki Anayasa'nın "*Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi*" başlıklı 152. maddesinin dördüncü fıkrasında, Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamayacağı hükme bağlanmıştır. 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamayacağı belirtilmiştir.

8. 5271 sayılı Kanun'un itiraz konusu 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "*Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez;...*" bölümüne yönelik iptal talebi Anayasa Mahkemesinin 26/7/2017 tarihli ve E.2017/48, K.2017/129 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş ve bu karar 26/9/2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

9. Bu itibarla kuralın (1) numaralı fıkrasının "*Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez;...*" bölümüne yönelik yeni bir başvurunun yapılabilmesi için ret kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı 26/9/2017 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık sürenin henüz dolmadığı da açıktır.

III. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 284. maddesinin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 4/5/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Esas Sayısı : 2023/75
Karar Sayısı : 2023/76

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE